

שמחה – בעל התניא – חלק ב'

אתמול ראינו שתי סיבות אמוניות מדוע העובדה שאדם אינו שרוי בשמחה מצביעה על חסרונות רוחניים ואמוניים. היום נראה נימוק נוסף מספר התניא למה חשוב להיות שמח. לצורך זה בעל התניא מביא משל, וזה לשונו:

צריך לאודעי (להודיע) כלל גדול, כי כמו שנצחון - לנצח דבר גשמי, כגון שני אנשים המתאבקים זה עם זה להפיל זה את זה, הנה, אם האחד הוא בעצלות וכבודות ינוצח בקל ויפול, גם אם הוא גבור יותר מחבירו, ככה ממש בנצחון היצר: אי אפשר לנצחו בעצלות וכבודות הנמשכות מעצבות וטמטום הלב כאבן, כי אם בזריזות הנמשכת משמחה ופתיחת הלב וטהרתו מכל נדנוד דאגה ועצב בעולם

(תניא פרק כ"ו)

אדם, לפי זה, צריך להיות שמח, כיוון שהוא בתפקיד תמידי, הוא עבד שעושה עבודת בוראו, ואם יהיה עצוב לא יעשה אותה כראוי!

לאחר קטע זה אדמו"ר הזקן מקדיש כמה קטעים ארוכים להסביר כיצד ניתן להתגבר על כל הדברים שגורמים עצבות, ובכללם גם גורמים "תורניים" כמו עצב על עבירות שעבר וכו' (שווה קריאה...).

המשותף בכל הטעמים שהבאנו עד עתה הוא היותם נימוקים שאינם מתייחסים לשמחה כמצוה בפני עצמה שראוי לשאוף אליה כמטרה, אלא כאמצעי לעבודת השם ראויה או כתוצאה של עבודת השם ראויה.

הסיבה הבאה לשמחה, אותה נביא כעת, מתייחסת לשמחה כדבר חיובי בפני עצמו: במכתב שלהרבי מלובאביץ' הוא כותב:

הוספה בביטחון ושמחה מלמטה מוסיפה בכל זה מלמעלה, וכהוראת הזוהר הקדוש: (תצוה קפד ב) (כאן מצטט הרבי חלק ממאמר זוהר, שנביאו כאן במלואו): תא תזי, עלמא תפא, קיימא לקבלא תדיר, והוא אקרי אבן טבא. ועלמא עלאה לא יתיב ליה, אלא פגונוא דאיהו קיימא. אי איהו קיימא בנהירו דאנפין מתמא, פדיו חכי נהרין ליה מלעילא. ואי איהו קיימא בעצבו, נהבין ליה דינא בקבליה.

פגונוא דא, (תהלים ק) עבדו את ה' בשמחה. חנה דבר נש, משיח לגביה חנה אקרא עלאה.

(תרגום: בא וראה, העולם התחתון, עומד למולו תמיד, והוא נקרא אבן טובה. והעולם העליון לא נותן לו, אלא כמו שהוא עומד, אם הוא עומד בהארץ פנים מלמטה, כמו כך מאירים לו מלמעלה. ואם הוא עוד בעצבות נותנים לו דינים למולו, כמו זה (כתוב) עבדו את השם בשמחה, שמחה שהאדם שמח מושכת אליו שמחה אחרת עליונה)

הזוהר מחדש לנו כי השמחה היא מצב חיובי שמעורר שמחה למעלה וממילא הורדת שפע. כגודל החידוש של נקודה זו כן גודל פשטותה. כפי שאב אוהב שבנו שמח וכאשר הוא שמח גם האב שמח, כך הקדוש ברוך הוא, מעבר לכל הדרישות שלו מאתנו, וליתר דיוק מאחורי כל אותם דרישות, עומדת האהבה שלו אלינו והרצון שלו שפשוט יהיה לנו טוב ונהיה שמחים, וכאשר אנו שמחים הוא שמח ושמחה מולידה עוד אהבה ונתינה.

(כמובן, השמחה שאנו מדברים עליה היא שמחה של אמונה ושל קשר עם הקב"ה, והיא מעמידה את האדם במצב נכון ומזומן יותר לקיום המצוות).